

TEMA 30. Osobni grijeh

Osobni grijeh je «čin, riječ ili želja protivna vječnom zakonu»¹. To znači da je grijeh ljudski čin, budući da zahtjeva stjecaj slobode², i očituje se u vanjskim činima, riječima ili nutarnjim činima.

1.12.2012.

1.- Osobni grijeh: uvreda Boga, neposluh božanskoj zapovijedi

Osobni grijeh je «čin, riječ ili želja protivna vječnom zakonu»¹. To znači da je grijeh *ljudski*

Čin, budući da zahtjeva stjecaj slobode², i očituje se u vanjskim činima, riječima ili nutarnjim činima. Osim toga, taj ljudski čin je *zlo*, to jest, opire se vječnom Božjem zakonu koji je prvotno i najviše moralno pravilo, temelj ostalih. Najopćenitije može se reći da je grijeh svaki ljudski čin suprotstavljen moralnoj normi, to jest, zdravom razumu prosvjetljenom vjerom.

Dakle, radi se o zauzimanju negativnog stava u odnosu prema Bogu i, u suprotnom, nemoralnoj ljubavi prema samima sebi. Zato se i kaže da je grijeh bitno *aversio a Deo et conversio ad creaturas*. *Aversio* ne predstavlja nužno izrazitu mržnju ili odvratnost, nego udaljavanje od Boga, dajući prednost prividnom ili ograničenom dobru pred vrhovnim

dobrom čovjeka (*conversio*). Sveti Augustin to opisuje kao «ljubav prema sebi koja seže do prezira Boga»³. «Zbog tog oholog uzdizanja samoga sebe grijeh je dijametralno oprečan Isusovoj poslušnosti koja ostvaruje spasenje (usp. *Flp* 2, 6-0)» (*Katekizam*, 1850).

Grijeh je u punom smislu jedino zlo. Druga zla (npr. neka bolest) u samima sebi ne odvrćaju od Boga, iako predstavljaju zasigurno lišavanje nekog dobra.

2.- Smrtni grijeh i laki grijeh

Griješni se mogu podijeliti na *smrtne ili teške* i *lako oprostive ili lake* (usp. *Iv* 5, 16-17), po kojima čovjek gubi potpuno milost Božju ili ju ne gubi⁴. Smrtni grijeh i lako oprostiv grijeh mogu se međusobno usporediti kao smrt i bolest duše.

«*Smrtni* grijeh je onaj koji ima kao objekt *tešku stvar* i koji je, osim toga,

učinjen s *punom spoznajom* i *promišljenom privolom*»⁵. «Slijedeći Crkvenu Predaju, *smrtni grijeh* pripisujemo činu, kojim se čovjek, slobodno i spoznajno, udaljuje od Boga, njegovog zakona i saveza ljubavi, [*aversio a Deo*], davši prednost vraćanju samom sebi, nekoj stvorenoj i ograničenoj stvarnosti, nečem što je protivno božanskoj volji (*conversio ad creaturam*). To se može dogoditi izravno i formalno, kao kod grijehâ idolopoklonstva, odpadništva i bezboštva; ili drugih čina jednakog značaja, kao kod nepoštivanja Božjih zapovijedi u teškoj stvari»⁶.

¹SVET AUGUSTIN, *Contra Faustum manichoeum*, 22, 27: PL 42, 418. Usp. *Katekizam*, 1849.

²Grijeh je klasično definiran kao *voljni* neposluh zakonu Božjem: ako nije bi bio voljan, nije grijeh, jer se

nije radilo o vlastitom i istinskom ljudskom činu.

³SV. AUGUSTIN, *De civitate Dei*, 14, 28.

⁴Usp. IVAN PAVAO II, Ex. Ap. *Reconciliatio et paenitentia*, 2-XII-1948, 17.

⁵*Ibidem*. Usp. *Katekizam*, 1857-1860.

⁶IVAN PAVAO II Ex. Ap. *Reconciliatio et paenitentia*, 17.

-*Teška stvar*: označava da je čin sam po sebi nespojiv s ljubavlju i prema tome s neminovnim zahtjevima moralnih i božanskih krijeposti.

-*Potpuna spoznaja*: (ili obavijest) razumjevanja: ili, znano je da je radnja koja se vrši griješna, tj. suprotna Božjem zakonu.

-*Promišljen (ili potpun) pristanak slobode*: govori da se taj čin želi otvoreno, a poznato je da

je suprotan zakonu Božjem. To ne znači da ako postoji smrtni grijeh, da je bilo nužno htjeti izravno uvrijediti Boga: dovoljno je da se želi ostvariti nešto znatno suprotno njegovoj božanskoj volji⁷.

Ova tri uvjeta moraju se ispuniti istodobno⁸. Ako nedostaje jedan od njih, grijeh može biti lako *oprostiv*. To se zbiva, na pr. kada materija nije teška, iako postoji upozorenje i potpun pristanak; ili pak, kada nema upozorenja ili puni pristanak, premda bi se radilo o teškoj materiji. Logično, ako nema ni upozorenja ni potpunog pristanka, nedostaju formalnosti da bi se moglo govoriti da je neki čin griješan, jer takav čin ne bi bio svojstveno ljudski.

3.- Učinci smrtnoga grije

Smrtni grijeh «nosi u sebi gubitak ljubavi i oduzimanje posvetne milosti, tj *stanja milosti*. Ako se ne iskupi kajanjem i božanskim

oproštenjem, uzrokuje isključenje iz Kristova Kraljevstva i vječnu smrt u paklu» (*Katekizam*, 1861)⁹. Kada je počinjen smrtni grijeh, i dok je čovjek bez "stanja milosti" –bez ponovnog zadobivanja u sakramentu pokore- ne može se primiti sv, Pričest, jer se ne može odjednom željeti biti sjedinjen i udaljen od Krista: to bi bilo svetogrđe¹⁰.

⁷Smrtni grijeh se čini kada čovjek «znajući i htijući to, bira, iz bilo kojih motiva, nešto što je izrazito nemoralno. U stvari, ovim izborom je već uključen prezir božanske zapovijedi, odboj Božje ljubavi prema ljudskoj prirodi i prema svemu stvorenome: čovjek se udaljuje od Boga i gubi ljubav» (*Ibidem*).

⁸Usp. IVAN PAVAO II, Enc. *Veritatis splendor*, 6-VIII-1993, 70.

Gubeći životno jedinstvo s Kristom poradi smrtnoga grijeha, gubi se i jedinstvo s mističnim Tijelom, Crkvom. Nema više pripadnosti Crkvi, postaje se bolesnim članom, bez zdravlja, što uzrokuje zlo cijelom tijelu. Također je uzrokovana šteta ljudskom društvu, jer se prestaje biti svjetlo i kvasac, iako se to događa nehotično.

Zbog smrtnoga grijeha gube se stečene zasluge –premda se one stiču ponovno kod primanja sakramenta Pokore- i postaje se nesposobnim postizati nove zasluge; čovjek postaje subjektom robstva zloduha; opada prirodna želja činiti dobro i stvara se nered u sposobnostima i naklonostima.

4.- Učinci lakoga grijeha

«Laki grijeh slabi ljubav i očituje neurednu sklonost prema stvorenim dobrima; priječi napredak duše u vježbanju u krijeposti i u vršenju

moralnog dobra; zaslužuje vremenite kazne. Namjerni laki grijeh, koji ostaje bez kajanja, malo pomalo nas priprema da počinimo teški grijeh. Ipak, laki grijeh nas ne suprotstavlja božanskoj volji i prijateljstvu; ne raskida Savez s Bogom. Ljudski je popravljiv milošću Božjom. "ne lišava posvetne milosti, prijateljstva s Bogom, ljubavi, a prema tome ni vječnog blaženstva" (IVAN PAVAO II, Ex. Ap. *Reconciliatio et paenitentia* (2-12-1984), 17)» (*Katekizam*, 1863).

Bog nam oprašta lake grijehe u Ispovijedi, a i izvan ovog sakramenta, ako pobudimo djelo pokajanja i činimo pokoru, kajući se što nismo odgovorili na bezkrajnu ljubav koja nas uzdržava.

Promišljeni laki grijeh, iako nas ne udaljuje posve od Boga, tužan je nedostatak koji zahlađuje prijateljstvo s Njim. Treba se "užasavati promišljenog lakog

grijeha". Za osobu koja zaista želi ljubiti Boga ne postoji razumjevanje za dopuštanje i malih izdajstava, jer nisu smrtni grijesi¹¹; to vodi u *mlakost*¹².

5.- Temeljni izbor

Nauk *temelnog izbora*¹³, koji odbacuje tradicionalnu razliku između smrtnih i lakih grijeha, drži da gubitak posvetne milosti zbog smrtnog grijeha –sa svime što nosi sa sobom- kompromitira na taj način osobu koja jedino može biti plod čina, radikalno i potpuno suprotstavljenog Bogu, to jest, čina *temelnog izbora* protiv Njega¹⁴.

Takvo shvaćanje, prema zagovarateljima ovog pogriješnog mišljenja, imalo bi za posljedicu stav, da je skoro nemoguće pasti u smrtni grijeh u svakidašnjim zbivanjima koja nam se nude na izbor; ili u njihovom slučaju smrtnog grijeha obnoviti stanje milosti posredstvom

iskrene ispovijedi: naime, sloboda, kažu, ne bi bila podesna odrediti svojom redovnom sposobnošću biranja, tako jednostavno i odrešito, obilježje moralnog života osobe. Tako, vele ovi autori, kada bi se radilo o *nesumnjivim iznimkama* cjelokupno ispravnog života, tada bi se mogli opravdati teški prijestupi jedinstva i sklada kršćanskog života; na žalost u isto vrijeme bi se smanjila važnost sposobnosti odlučivanja i obaveza osobe u korištenju vlastitog mišljenja.

Gornjim naukom je u mnogočem povezan prijedlog za *podjelu grijeha na troje*, na lake, teške i smrtno. Posljedni bi predstavljali svijesnu i neopozivu odluku uvrijediti Boga, i bili bi jedini koji bi udaljavali od Boga i zatvarali vrata vječnoga života. Na taj način bi većina grijeha koji, po svojoj stvari, su tradicionalno bili smatrani kao smrtni, bili samo

teški, jer ne bi bili počinjeni s pozitivnom nakanom odbaciti Boga

Crkva je u brojnim prigodama ukazivala na pogreške koje vladaju u tim strujama mišljenja. Nalazimo se pred doktrinom o slobodi kada ona biva oslabljena, jer zaboravlja da u stvarnosti, tko odlučuje je osoba koja može birati kako modificirati svoje najdublje namjere i koja u stvari može mijenjati svoje naume, svoje težnje, svoje ciljeve i čitav svoj životni plan, kroz određene individualne i svagdanje čine¹⁵. S druge strane, «uvijek ostaje čvrsto načelo da postoji bitna i odrešita razlika između grijeha koji razara ljubav i grijeha koji ne ubija nadnaravni život; između života i smrti nema srednjeg puta»¹⁶.

⁹*Katekizam*, 1452 i 1457).

¹⁰Usp. SV. JOSEMARÍA, *Prijatelji Božji*, 243; *Brazda*, 139.

¹¹Usprkos prosuđivanja čina u sebi, pokazuje se da sud o osobama moramo povjeriti samo pravednosti i milosrđu Božjem (Usp. *Katekizam*, 1861).

¹²Jedino tko zaista ima važan razlog, a nema mogućnosti ispovjedit se, može slaviti otajstva i pričestiti se, nakon što učini čin savršenog kajanja, koji uključuje namjeru ispovjediti se što prije (Usp. Usp. SV. JOSEMARÍA, *Put*, 325-331).

¹³Usp. IVAN PAVAO II, Enc. *Veritatis splendor*, 65-70.

¹⁴Usp. *Ibidem*, 69.

¹⁵ Usp. IVAN PAVAO II, Ex.ap. *Reconciliatio et paenitentia*, 17; *Veritatis splendor*, 70.

¹⁶ *Ibidem*, 17.

6.- Druge podjele

a) Možemo razlikovati *aktualan* grijeh, što je sam čin počinjenja grijeha, i *stalan* grijeh koji je ljaga u duši zbog počinjenog grijeha, obaveza kazne i grijeha, a kod smrtnog grijeha gubitak milosti.

b) *Osobni* grijeh se razlikuje bitno od *istočnog* grijeha, s kojim se svi rađamo, a koji smo navukli na sebe zbog Adamova neposluha. Istočni grijeh ranjava svakog iako nije počinjen osobno. Mogao bi se usporediti s nasljednom bolešću, koja se liječi svetim Krstom –ukoliko prešutno postoji želja- premda ostaje izvjesna slabost koja naginje počinjenju novih osobnih grijeha. Prema tome, osobni grijeh se *počinja*, dok se istočni grijeh *navlači* na sebe.

c) *Vanjski* grijesi su oni koji su počinjeni činom koji se opaža izvana (ubojstvo, krađa, kleveta, itd.). *Nutarnji* grijesi, suprotno, ostaju

unutar čovjeka, to jest, u njegovoj volji, bez manifestiranja kroz vanjske čine (srdžba, zavist, škrtost, koji nisu izjavljeni, itd.). Svaki grijeh, bilo vanjski ili nutarnji ima svoj početak u nutarnjem činu volje: ovo je zapravo moralni čin. Čisto nutarnji čini mogu biti inkluzivno i teški.

d) Govorimo o *tjelesnim ili duhovnim* grijesima, prema tome, kako neuredno stremimo čuvstvenom dobru (ili stvarnosti koja se pokazuje prividnošću dobra; na primjer, bludnost) ili duhovnom (oholost). Po sebi su ovi drugi teži; ipak, tjelesni grijesi su po općem pravilu vehementniji, neminovno jer je objekt koji zavodi (osjetna stvarnost) mnogo bliži.

e) Grijesi *izvršenja* i *propusta*: svaki grijeh trpi ostvarenje neurednog voljnog čina. Ako se ovaj prevede u djelovanje, naziva se grijeh *izvršenja*; ako se naprotiv, voljni čin prevede u

propuštanje neke dužnosti, zove se *propust*.

7.- Množenje grijeha

«Grijev ima za posljedicu slabost koja navlači na sebe druge grijehe; ponavljanjem istih čina rađa se mana. Iz nje proizlaze izopačena nagnuća koja zasljepljuju savijest i iskrivljuju konkretne sudove o dobru i zlu. Tako grijeh teži da se ponovi i ukorijeni, ali on ne može uništiti moralni osjećaj do korijena» (*Katekizam*, 1865).

Glavnim grijesima nazivamo osobne grijehe koji značajno uvode u druge grijehe, jer su glava ostalih grijeha. To su oholost – počelo svakog grijeha *ex parte aversionis* (usp. Sir 10, 12-13)-, škrtost – počelo *ex parte conversionis*-, bludnost, srdžba, lakomost, zavist i lijenost (usp. *Katekizam*, 1866).

Gubitak osjećaja za grijeh je plod voljnog potamnjivanja savjesti koja vodi čovjeka –zbog njegove oholosti– da niječe da su osobni grijesi toliki i na kraju negiraju da grijeh postoji¹⁷.

Ponekad ne činimo izravno zlo, ali na neki način surađujemo, s manje ili više odgovornosti i moralnom krivnjom, u zloj djelatnosti drugih osoba. «Grijeh je osoban čin. Osim toga odgovorni smo i za grijehe, što ih drugi čine, kad *u njima sudjelujemo*: učestvujući u njima izravno i svojevolutno; naređujući, svjetujući, hvaleći ili odobravajući ih; ne prijavljivajući ili ne sprečavajući ih, kad smo to dužni učiniti; i štiteći one koji čine zlo» (*Katekizam*, 1868).

Osobni grijesi daju također povoda društvenim situacijama koje se protive božanskoj dobroti, a nazivamo ih *strukture grijeha*¹⁸. One su izraz i učinak grijeha svake osobe (*Katekizam*, 1869)¹⁹.

8.- Napasti

U kontekstu uzrokâ grijeha, moramo govoriti o napasti, koja je nagovaranje na zlo. «Korijen svih grijeha u ljudskom srcu» (*Katekizam*, 1873), ali ovaj može biti namamljen nazočnošću prividnih dobara.

Privlačnost napasti ne može nikada biti toliko snažna da bi obavezivala na grijeh: «Nikakva kušnja veća od ljudske snage nije vas zadesila. Bog je vjeran i ne će dopustiti da budete kušani preko vaših snaga, nego će vam zajedno s kušnjom dati sretan ishod, da je možete podnijeti» (1 *Kor* 10, 13). Ako se ne traže, i koriste se kao prilika za moralno jačanje, mogu imati pozitivno značenje za kršćanski život.

Uzroci napasti dadu se svesti na tri (usp. 1 *Iv* 2,16):

- "svijet": ne kao Božje stvorenje, jer u tom smislu je ono dobro, nego što kroz nered grijeha zagovara

conversio ad creaturas, s
materijalističkim i poganskim
okruženjem²⁰.

- *đavao*: koji nagovara na grijeh, ali
nas ne može prisiliti na grijeh.
Đavolske napasti se odklanjaju
molitvom²¹.

- "tijelo" ili *putenost*: nered jakosti
duše kao rezultat grijeha (nazvani i
fomes peccati). Ova se napast
pobjeđuje mrtvljenjem i pokorom, i
odlukom ne raspravljati i biti iskren
u duhovnom vodstvu, ne prikrivajući
napast "pametnim glupostima"²².

Protiv napasti valja se boriti
izbjegavanjem *pristajanja*, budući da
predpostavlja privlačnost volje
prema uživanju, još uvijek
nepromišljeno, postižući nehotimični
prikaz zla koje se ispolava
nagovaranjem..

Za svladavanje napasti treba biti
potpuno iskren s Bogom, sam sa

sobom i u duhovnom vodstvu. U suprotnom se riskira da se izazove razobličanje savjesti. Iskrenost je važno sredstvo u izbjegavanju grijeha i postizanju poniznosti: Bog Otac ide ususret onom tko se priznaje grijешnikom, otkrivajući ono što oholost želi prikriti kao grijeh.

¹⁷Usp. *Ibidem*, 18.

¹⁸Usp. IVAN PAVAO II, Enc. *Sollicitudo rei socialis*, 30-XII-1987, 36 i ss.

¹⁹Usp. IVAN PAVAO II, Ex. Ap. *Reconciliatio et paenitentia*, 16.

²⁰Za svladanje tih napasti treba ići uvijek snažno protiv struje, umjesto dati se pridobiti frivolnim navikama (usp. SV. JOSEMARÍA, *Put*, 376).

²¹Na primjer, molitva Sv. Mihovilu Arkandělu, pobjedniku nad Sozonom (usp. Ap 12,7 i 20,2). Crkva također

uvijek preporučaneke sakramentalije, kao blagoslovljenu vodu, u borbi protiv đavolskih napasti. «Ni od koje stvari ne bježe zlodusi tako nepovratno kao od blagoslovljene vode», govorila je Sv. Terezija Avilska (citat u SV. JOSEMARÍA, *Put*, 572).

²²Usp. SV. JOSEMARÍA, *Put*, 134 i 727.

Paul Agulles Simó

Temeljna bibliografija

Katekizam Katoličke Crkve,
1846-1876.

IVAN PAVAO II, Ex.ap. *Reconciliatio et paenitentia*, 2-XII-1984, 14-18.

IVAN PAVAO II, Enc. *Veritatis splendor*, 6-VIII-1993, 65-70.

Preporučeno štivo

SV.JOSEMARÍA, Homilija *unutrašnja borba*, u *Susret s Kristom*, 73-82.

E. COLOM, A. RODRÍGUEZ LUÑO,
Izabranici u Kristu da budu sveti,
Riječ, Madrid 2000, gla. XI.

A.FERNÁNDEZ, *Moralna Teologija*,
vol. I, Aldecoa, Burgos 1995², pp.
747-834.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tema-30-osobni-grijeh/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tema-30-osobni-grijeh/)
(19.03.2026.)